

▶ JACQUES DELORS VÉLEMÉNYE A KOHÉZIÓS POLITIKÁRÓL



„Nagyon lényeges, hogy különbséget tegyünk a gazdasági válság kapcsán megnyilvánuló európai szolidaritás, valamint az európai szolidaritás, mint alapelv között.”

A *Panorama* magazinnak adott interjújában Jacques Delors, az Európai Bizottság korábbi elnöke (1985-1995) kiemeli a kohéziós politika Európa régióinak jövőbeni fejlesztésében betöltött fontos szerepét, és a gazdasági jólét méréséhez alkalmazott módszerek radikális megváltoztatására szólít fel, mivel szerinte csak ily módon becsülhető fel a regionális fejlődés eredményeként tapasztalható előnyök teljes köre.

Gazdasági válság

Mindennél fontosabb, hogy javítani tudjuk Európa versenyképességét, és még több munkahelyet hozunk létre, ezért a kohéziós politikát nem szabad összekeverni a versenyképességre vonatkozó politikával, hangsúlyozza Jacques Delors, az Európai Bizottság korábbi elnöke.

„Nagyon lényeges, hogy különbséget tegyünk a gazdasági válság kapcsán megnyilvánuló európai szolidaritás, valamint az európai szolidaritás, mint alapelv között. Ez két teljesen eltérő dolog. Ha tűz üt ki, természetesen a tűzoltókra is szükség van, de hosszú távon hasonlóan fontos szerep jut az építésznek is. Véleményem szerint a strukturális politikát nem szabadna mellékvágányra terelni a válságkezelés céljából. A strukturális politikának megvan a saját logikája, amely szükség esetén a változó gazdasági környezethez igazítható.”

Delors, aki a párizsi Notre Europe kutatóközpontból adott interjút a *Panorama* magazinnak, visszautasítja azt a nézetet, amely szerint az EU regionális politikája nem több egy egyszerű redistribúciós politikánál: „Számomra a regionális politika elsősorban a fejlesztés eszköze, amely emellett redistribúciós hatással is rendelkezik.”

A Bizottság korábbi elnöke kiemeli az „alulról építkező” megközelítés fontosságát az EU-szakpolitikákban. „A jelenleg 27 tagállamból álló Európai Unióban nem hanyagolhatjuk el az alulról építkezés elvét, amely megtestesíti az európai felépítmény egyik filozófiai elemét is – a szubszidiaritás elvét.”

„A gazdasági fejlődés terén egyes régiókban tapasztalható eltérések mindig is léteztek, és a kohéziós politikát úgy alakították ki, hogy az elmaradott régiók is versenybe tudjanak

szállni, és ezzel egy időben hozzá tudjanak tenni valamit Európához. Javaslataink egytől egyig az általam felvázolt hármas elvet követik: »verseny, együttműködés és szolidaritás«. Ahhoz, hogy sikeres Európát építsünk, ezek közül mindháromra szükségünk van.”

A gazdasági fejlődés mérése

Arra a kérdésre, hogy hogyan mérhető a gazdasági fejlődés, Delors a következőt válaszolja: „10 évvel ezelőtt átlagosan 30 perc alatt jutottunk el a munkahelyünkre, ma ehhez 45 percre van szükség. A bruttó nemzeti össztermék, a GNP növekedésével együtt nő a közlekedéssel eltöltött idő is, mivel több autót és több üzemanyagot „használunk fel” a termeléshez. Az emberek tehát fél-egy órányi időt veszítettek szabadidejükből, ebből a szempontból tehát nem gazdagodtak.”

Az egykori közgazdász számára a legfontosabb kérdés az, hogy ezek a tényezők hogyan mérhetők. „Jelenleg a GNP-t alkalmazzuk a folyamatok mérésére, de az nem tükrözi vissza kellően a jólét fogalmát. A teljesítmény méréséhez új módszerre van szükségünk, különösen regionális szinten. Ha sikerül létrehozunk egy ilyen, új alapokon nyugvó teljesítményértékelő rendszert, rá fogunk jönni, hogy újfajta jólétről beszélhetünk az egyes régiókban.”

Delors 1971-ben könyvet is írt erről a közgazdászokat jelenleg is foglalkoztató témáról „Les Indicateurs Sociaux” címmel. „Nem tehetjük meg, hogy egy új fejlődési modellre térünk át, a számításokhoz azonban továbbra is a klasszikus növekedési mutatókat alkalmazzuk.”

„Ha át akarunk térni egy olyan modellre, amely az emberek szabadidejére, a természetre és az erőforrásokra pozitív hatást gyakorol, muszáj megváltoztatnunk számítási modellünket is. Teljes mértékben át kell gondolnunk a gazdasági teljesítmény mérésére alkalmazott módszereinket. Ha pedig egy új számítási módszert alkalmazunk, a regionális politika is hasznosabbnak fog tűnni.”

A kohéziós politika eredete

„Amikor 1985-ben megkezdtem munkámat az Európai Bizottságnál, szociális alapról, regionális alapról és mezőgazdasági alapról beszélhettünk” – meséli Delors. „Ezek akkor már léteztek. A Spanyolországgal és Portugáliával folytatott csatlakozási tárgyalások megkezdésekor a »Tízec« déli tagjainak körében aggodalom merült fel az eltérő fejlettségi szintek miatt. Ennek hatására hoztuk létre az Integrált Mediterrán Programot (PIM). Gyakorlatilag ez volt az első koordinált regionális együttműködés, amely a mediterrán térség gazdasági és társadalmi problémáit volt hivatott megoldani.”

„A PIM sikere vezetett a koordinált tevékenység vagy »szintézis« fogalmának megszületéséhez, és én vettem fel a gazdasági és társadalmi »kohézió« ötletét, amely a kohéziós politika megteremtésével vált valósággá. Nyilvánvaló volt, hogy az egységes belső piac nem tud továbbfejlődni gazdasági és társadalmi kohéziós politika nélkül. Ez később az Egységes Európai Okmány egyik alapköve lett, amely véleményem szerint megújította Európát.” ▶▶



PROFIL: JACQUES DELORS

Jacques Delors 1985 és 1995 töltötte be az Európai Bizottság elnöki tisztét; az első olyan személy volt, aki három cikluson keresztül megőrizte ezt a pozíciót.

Eredeti szakmája szerint közgazdász. 1979 és 1981 között az Európai Parlamentben dolgozott, ahol a Gazdasági és Monetáris Ügyek Bizottságának elnöke lett.

François Mitterrand elnöksége alatt Delors 1981 és 1983 között Franciaország gazdasági és pénzügyminisztere, majd 1983 és 1984 között gazdasági, pénzügy- és költségvetési minisztere volt.

Az Európai Bizottság elnökeként lefektette az 1993. januárjában életbe lépett Egységes Európai Piac bevezetésének alapjait. Programja részeként az európai régiók kohéziós politikájának fejlesztését szorgalmazta.

1996-ban Delors megalapította a párizsi székhelyű Notre Europe tudományos központot, és a mai napig a központ egyik elnökeként tevékenykedik.

2010-ben Delors támogatta a Spinelli Group elnevezésű új kezdeményezést, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy serkentse az Európai Unió (EU) föderalizációját.



Közelebb a polgárokhoz

Delors úgy véli, hogy a kohéziós politika segítségével az EU-s projektek közelebb vihetők az EU polgáraihoz, és helyrehozható a demokratikus deficit.

Kiemeli, hogy több ezer projekt finanszírozása történik a kohéziós politikán keresztül, amelyek kézzelfogható bizonyítékot jelentenek a polgárok számára, hogy az EU értük tevékenykedik.

Partnerség a régiókkal

Delors továbbra is szenvedélyesen beszél a Bizottság kezdeményezési jogának védelméről és támogatásáról, valamint a régiók kezelésében betöltött vezető szerepéről.

„Már a kezdetekkor arra törekedtem, hogy valódi partnerség alakuljon ki a régiók és a Bizottság között. Nem arról van szó, hogy a régiók Európája a nemzetállamok Európája ellen dolgozik, magyarázza. Sokkal inkább beszélhetünk a Bizottság és a régiók közötti partnerségről, amelynek révén a Bizottság eszközök széles skáláját tudja kifejleszteni a regionális fejlődés ösztönzése és a bevált gyakorlatok terjesztése érdekében.”

„Már a kezdetekkor arra törekedtem, hogy valódi partnerség alakuljon ki a régiók és a Bizottság között.”

„Sajnálatos módon – mondja – az elmúlt időszakban túlzott centralizáció alakult ki a régiókért felszólaló tagállamok részvételével. Ez már nem az a kohéziós politika, amelyet megálmodtam. A Bizottságnak – programjai és tapasztalata által – jó érzékel kell bírnia a fejlődés módjainak meghatározásához. A Bizottság az egyetlen olyan intézmény, amely nap mint nap Európával foglalkozik”, hangsúlyozza.

Delors úgy gondolja, hogy a tagállamokban végbement centralizáció hátráltató tényező a régiók Európája számára. „Én egy olyan partnerséget álmodtam meg, ahol mindenki tanul mindenkitől” – emeli ki. ▶▶

▶ NOTRE EUROPE – DELORS ELMÉJÉNEK GYÜMÖLCSE

A Notre Europe egy párizsi székhelyű „think tank”, vagyis tudományos központ, amelyet Jacques Delors alapított, és amelynek munkáját és politikákra vonatkozó javaslatait az ő véleménye inspirálja.

A központ a közelmúltban kiadott egy jelentést a jövőbeni kohéziós politikáról *The „Cohesion Pact”: Weathering the Crisis* címmel (szerzője Marjorie Jouen, francia és angol nyelven elérhető).

A jelentés a következőket emeli ki:

Meg kell teremtenünk a feltételeket az Európa 2020 stratégiához illeszkedő „intelligens, környezetbarát és inkluzív fejlesztési modellre” való áttéréshez, és a kohéziós politikát a társadalmi fejlődés és jólét eszközeként kell tekintenünk, amely új jogosultsági kritériumokat vethet fel.



Helyre kell állítanunk az európai polgárok és az Unió közötti demokratikus kapcsolatot; ehhez az európai források eredményeit kézzelfoghatóvá kell tenni a polgárok részére, és nagyobb hangsúlyt kell fektetni a közösség által irányított helyi fejlesztésekre.

A jövőbeni kohéziós politika a folyamatok leegyszerűsítésével hitelesebbé is válik, ehhez azonban minden eszközzel arra kell törekedni, hogy az európai források a kis helyi projektek kezdeményezői számára is elérhetővé váljanak.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

<http://notre-europe.eu/>

<http://www.notre-europe.eu/en/axes/>

[competition-cooperation-solidarity/works/publication/the-cohesion-pact-weathering-the-crisis/](http://www.notre-europe.eu/en/axes/competition-cooperation-solidarity/works/publication/the-cohesion-pact-weathering-the-crisis/)



Munkahelyek és oktatás

Delors régóta elhivatottságot érez az oktatás iránt. 1971-ben ő kezdeményezte az élethosszig tartó tanulás előfutárát, Franciaország felnőttképzési törvényét (FPC), amely előírta a cégek számára, hogy profitjuk meghatározott részének elkülönítésével oktatási lehetőségeket biztosítsanak alkalmazottaiknak. Delors az UNESCO XXI. Századi Oktatási Bizottsága elnökeként is tevékenykedett 1993 és 1996 között; a Bizottság összegző jelentését „Oktatás: rejtett kincs” címmel jelentette meg.

A nevéhez fűződő egyik legjelentősebb eredmény az ERASMUS diákcseré-program bevezetése volt. „Nagyon elégedett vagyok, hogy véghezvittük az ERASMUS program megteremtését. Ez megint csak a Bizottság kezdeményezési jogának fontosságát támasztja alá. E nélkül az ERASMUS program soha nem jöhetett volna létre. Meg kell őrizni a Bizottság kezdeményezési jogát” – hangsúlyozza.

„Az azonban nem elég, ha a kormányok csak beszélnek az oktatásról – ugyanilyen fontos a munkahelyteremtés is. Olyan gazdaságra van szükségünk, amely munkahelyeket teremt, és jobb minőségű oktatást biztosít. A kettő szorosan összefügg. A megfelelő oktatás nem feltétlenül jelent biztos munkahelyet is egyben.”

A fiatalok munkanélküliség háttérbe szorulása

Delors úgy véli, hogy Európa fiataljainak érdekeit elhanyagolták az utóbbi 20 évben. „Az 1993-ban általam javasolt növekedéssel és a versenyképességgel kapcsolatos »fehér könyvben« azt állítottam, hogy mi, a felnőtt generáció hajlamosak vagyunk problémáinkat magunk között megoldani, miközben a fiatalokat teljesen figyelmen kívül hagyjuk. Az adósságok felhalmozásával, a szociális problémák megoldásának elmulasztásával, az oktatási rendszer gyengégeségeinek figyelmen kívül hagyásával hatalmas terhet tettünk a vállukra – egy nagyon igazságtalan terhet. Most a mi mulasztásainkért kell fizetniük.”

A városi és a vidéki környezet

Bár nem becsüli le a KKV-k gazdasági jelentőségét, Delors gyorsan kijelenti, hogy azok csak egyet jelentenek a számos gazdasági tényező közül. „Ez nem azért van így, mert a gazdasági ciklus olyan pontján járunk, hogy csak egy tényezőre kelljen koncentrálnunk, a többit pedig figyelmen kívül hagyhatjuk. Politikánknak ugyanekkorra figyelmet kell fordítania a mezőgazdaságra, a természeti erőforrások kezelésére, az erdők területi egyensúlyára – amelyről egyébként kevés szó esik –, valamint iparunk és szolgáltatásaink kreatív kapacitására. A politikákat úgy kell kialakítani, hogy megte-

„Egy sokszínű Európai Uniót kell építenünk, minél több alulról jövő kezdeményezéssel.”

remtsék a növekedéshez és a sikerhez szükséges kezdeményezések feltételeit, akármelyik szektorról legyen is szó.” Az Európai Bizottság korábbi elnöke kihangsúlyozza, hogy Európa mindannyiunk öröksége, a regionális politika pedig hasonlóképpen mindannyiunk ügye. „Az Európai Unió társadalma nem csupán a társadalom és az egyén egyensúlya, hanem a városi lét és a vidéki, természetközeli életmód egyensúlya is. Ez a mi örökségünk” – mondja.

„Van egy fontos jelenség a társadalomban, mégpedig a »vidéki lét«, amelyről kevés szó esik” – teszi hozzá. „Az EU-ban vannak olyan országok, amelyekben a vidéki területek 80 százaléka urbanizálódott. A vidéki lét ezért fontos elem, amelynek védelméért és fejlődéséért mindent meg kell tenni. Az egyenlőtlenségek gyakran itt jelentkeznek a legkifejezettebben. Az itt élő emberek a legalkalmasabbak azonban a természeti örökség gondozására.”

Alulról kiinduló fejlesztés

„Bár nagy szükség van a Régiók Bizottságához hasonló szervezetekre, ezek nem helyettesítik az alulról felfelé történő fejlesztést”, magyarázza Delors. „A makroökonómiai fejlődéssel párhuzamosan a helyi gazdasági szereplőknek is képeseknek kell lenniük mobilizálni magukat. Franciaországban például rendszeresen részt veszek olyan megbeszéléseken, amelyek témája a helyi mobilizáció. A »Sol et Civilisation« szervezetet például francia farmerek hozták létre azzal a céllal, hogy tanulmányozzák a többi európai állam tapasztalatait, és az így megszerzett tudást helyben terjesszék.”

„Úgy gondolom, hogy minden polgárnak képesnek kell lennie arra, hogy kézben tartsa saját sorsát a szociális gazdaság segítségével, de ezzel egy időben mindenkinek el kell fogadnia Európa sokszínűségét és identitását. Egy sokszínű Európai Uniót kell építenünk, minél több alulról jövő kezdeményezéssel.”